

Projekt

z dnia]

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU ZGIERSKIEGO**

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2026

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426, 1429) Rada Powiatu Zgierskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Zgierskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Rady Powiatu Zgierskiego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Powiatu Zgierskiego
z dnia 2024 r.

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE ZGIERSKIM NA LATA 2024-2026

**OPRACOWANY PRZEZ
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W ZGIERZU**

Zgierz 2024 r.

SPIS TREŚCI:

WSTĘP.....	3
I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU	6
II. ORGANIZACJA PIECZY ZASTĘPCZEJ	6
II. CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	8
W POWIECIE ZGIERSKIM.....	8
III. CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	12
IV. CELE PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE ZGIERSKIM NA LATA 2024 – 2026.....	14
V. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH.....	16
VI. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU	17
VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	18
VIII. ADRESACI PROGRAMU	18
IX. REALIZATORZY PROGRAMU.....	19
X. MONITOROWANIE PROGRAMU - EWALUACJA - WSKAŹNIKI	19

WSTĘP

Podstawą opracowania powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.). W związku z upływem obowiązywania programu, należało opracować nowy dokument, który na bazie wieloletnich doświadczeń uwzględni m.in. organizowanie opieki i wychowania w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, przyznawanie świadczeń obligatoryjnych i fakultatywnych wynikających z ww. ustawy.

Na terenie, powiatu zgierskiego, zgodnie z Zarządzeniem Nr 120.94.2011 Starosty Zgierskiego z dnia 28 grudnia 2011r., w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu. Ponadto zgodnie z art. 32 ww. ustawy, piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, a obowiązek jej zorganizowania spoczywa na powiecie.

Do głównych zadań w tym zakresie, zgodnie z art. 180 ww. ustawy, należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:

- a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa,
- 8) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
- a) świadczeń dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,
- 13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie podzieliła kompetencje pomiędzy samorządy gmin, powiatu i województwa w zakresie pracy z rodziną biologiczną, rodzinną i instytucjonalną pieczą zastępczą oraz ośrodkami adopcyjnymi.

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej ustala kierunki działań w perspektywie trzyletniej, których głównym celem jest zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej dla dzieci oraz warunków adekwatnych do potrzeb dzieci i możliwości finansowych samorządu.

Niniejszy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2026 określa kierunki i zakres działania na rzecz rozwoju pieczy zastępczej.

I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

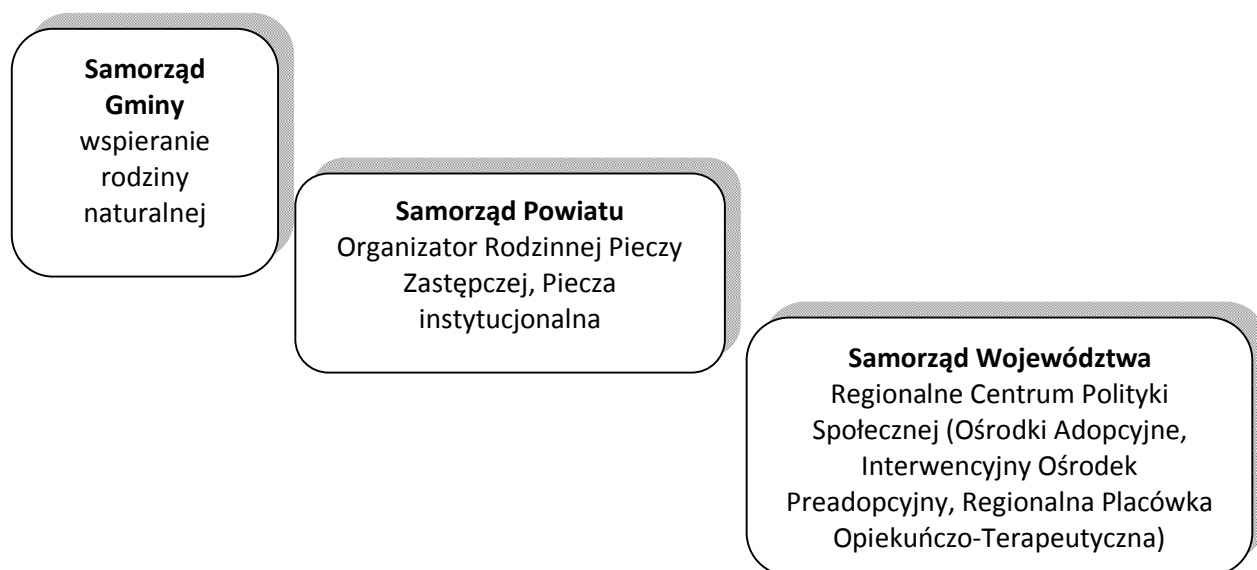
Realizację zadań związanych z funkcjonowaniem pieczy zastępczej regulują następujące akty prawne:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 roku, Nr 78, poz. 483),
- 2) Konwencja o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku,
- 3) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 roku, poz. 1426 ze zm.),
- 4) ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 roku, poz. 2809 ze zm.),
- 5) ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 roku, poz. 901 ze zm.),
- 6) ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2023 roku poz. 1526 ze zm.),
- 7) ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023 roku, poz. 289 i 535),
- 8) ustawa z dnia 9 czerwca 2022 roku o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 roku, poz. 1700 ze zm.),
- 9) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 roku, Nr 292, poz. 1720).

II. ORGANIZACJA PIECZY ZASTĘPCZEJ

Pieczą zastępczą to część systemu polegająca na pomocy dziecku i jego rodzinie. System ten tworzą rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej oraz inne instytucje świadczące pomoc na rzecz dziecka i rodziny w kryzysie.

Schemat 1. Organizacja systemu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza zapewnia dziecku warunki do rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym: odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego i społecznego, możliwości zaspokajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do wypoczynku i organizacji czasu wolnego. Ponadto, kolejnym obowiązkiem jest przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych. Pieczka zastępcza jest czasową formą wsparcia dla dziecka. Pełnoletni wychowanek pieczy zastępczej może pozostać w niej do 25 roku życia, jeśli kontynuuje kształcenie lub legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Zgierskim pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu. Do realizacji działań w PCPR w Zgierzu został powołany zespół pracowników do spraw pieczy zastępczej.

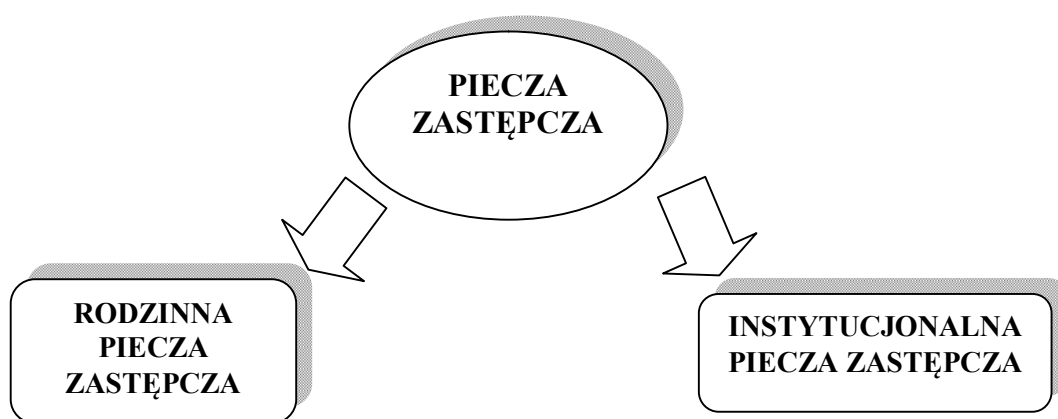
Pieczka zastępcza zapewnia:

- 1) realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;
- 2) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych;

3) przygotowanie dziecka do:

- a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
- b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
- c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych.

Schemat 2. Formy pieczy zastępczej.

Celem głównym Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej jest powrót dzieci do rodziny naturalnej. W sytuacji, kiedy brak jest możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej, podejmowane są działania z myślą o dobru dziecka tj. dążenie do uregulowania sytuacji prawnej dziecka, a następnie zgłoszenie dziecka do właściwego Ośrodka Adopcyjnego celem wszczęcia procesu kwalifikacyjnego zmierzającego do adopcji. Pracownicy PCPR w Zgierzu zgłaszają dzieci zgodnie z rejonizacją tj. do Regionalnego Ośrodka Adopcyjnego z siedzibą w Łodzi przy ul. Północnej 27/29.

II. CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE ZGIERSKIM.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej:

1) rodzina zastępcza:

- a) **spokrewniona** – tworzona przez małżonków lub osobę, będących wstępnymi lub rodzeństwem dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej,
- b) **niezawodowa** – mogą ją tworzyć małżonkowie lub osoba, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej,

- c) **zawodowa** – małżonkowie lub osoba, niebędący wstępniymi lub rodzeństwem dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej (rodzina zawodowa otrzymuje wynagrodzenie),

w tym:

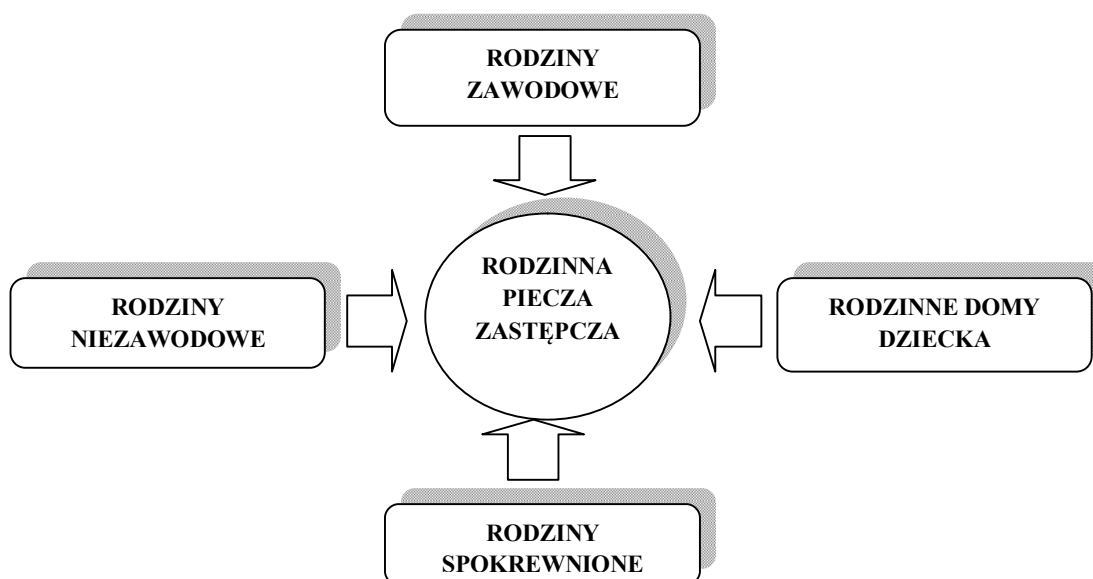
- **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego**, w której umieszcza się dzieci na pobyt okresowy, do czasu unormowania sytuacji życiowej rodziny biologicznej,
- **zawodowa specjalistyczna**, w której umieszcza się w szczególności dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub dzieci na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich czy też małoletnie matki z dziećmi.

W rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, powinno przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej,

2) **rodzinny dom dziecka**

Rodzinny dom dziecka to placówka opiekuńczo-wychowawcza, która przeznaczona jest dla 4 do 8 wychowanków (wyjątkiem są sytuacje, kiedy do placówki zostaje skierowane rodzeństwo – wtedy dzieci może być więcej, zgodę wówczas musi wyrazić osoba prowadząca dom).

Schemat 3. Rodzinna piecza zastępcza zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Poniższe tabele przedstawiają analizę zmian zachodzących w ilości rodzin zastępczych i umieszczanych w nich dzieci na przełomie lat 2021 - 2023.

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu zgierskiego w latach 2021-2023 (stan na dzień 31 grudnia danego roku)

Rodzaje rodzin zastępczych / rodzinne domy dziecka	LATA		
	2021	2022	2023
Spokrewnione	108	111	107
Niezawodowe	71	66	75
Zawodowe, w tym specjalistyczna	8	8	8
Zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	1	0
Rodzinne domy dziecka	3	3	2
Razem:	190	189	192

Tabela 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu zgierskiego w latach 2021-2023 (stan na 31 grudnia danego roku)

Ilość dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych / rodzinnych domach dziecka	LATA		
	2021	2022	2023
Spokrewnionych	135	141	139
Niezawodowych	82	75	89
Zawodowych	27	29	32
Zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	0	2	0
Rodzinnych domach dziecka	18	19	8

Razem:	262	266	268
---------------	------------	------------	------------

Tabela 3. Liczba dzieci przebywających w pieczy rodzinnej poza terenem powiatu zgierskiego w latach 2021-2023 (stan na 31 grudnia danego roku)

	LATA		
	2021	2022	2023
Liczba dzieci z powiatu zgierskiego przebywających w pieczy rodzinnej poza powiatem	59	53	44

Wysokość pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania każdego dziecka w rodzinach zastępczych wynosi:

- 1) 899,00 zł miesięcznie na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 2) 1.361,00 zł miesięcznie na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej niezawodowej oraz zawodowej;
- 3) 274,00 zł miesięcznie dodatku dla każdego dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności lub umieszczone w rodzinie zastępczej na podst. ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Ustawa daje również możliwość fakultatywnego przyznania rodzinom zastępczym środków finansowych na zabezpieczenie m.in. świadczeń na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych, dofinansowania do wypoczynku dzieci poza miejscem zamieszkania. Powyższe świadczenia fakultatywne były realizowane na terenie powiatu zgierskiego na podstawie złożonych wniosków.

Zawodowe rodziny zastępcze oraz prowadzący rodzinne domy dziecka na podstawie art. 85 ust. 1 i ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, otrzymują wynagrodzenie nie niższe niż kwota 4.100 zł miesięcznie, zaś rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego otrzymują wynagrodzenie nie niższe niż kwota 5.084 zł miesięcznie.

Ponadto funkcjonują jeszcze rodziny pomocowe, które w sytuacjach, kiedy rodziny zastępcze zawodowe nie są w stanie czasowo sprawować opieki nad umieszczonymi dziećmi przejmują nad nimi opiekę. Mogą to być sytuacje związane z urlopem opiekunów zastępczych bądź też ich pobytem w szpitalu lub innymi nieprzewidzianymi trudnościami i zdarzeniami

losowymi. Rodziną pomocową może być rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka, oraz małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, którzy zostali przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej. Rodzinie pomocowej przysługuje wynagrodzenie w wysokości 20% wynagrodzenia ustalonego dla zawodowej rodziny zastępczej, przeliczone proporcjonalnie do ilości dni sprawowanej opieki nad dzieckiem.

III. CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA INSTYTUCJONALNEJ PIELĘCZY ZASTĘPCZEJ

Instytucjonalną pieczę zastępczą, zgodnie z art. 93 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tworzą:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- 2) regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- 3) interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Do zadań własnych powiatu należy prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych o charakterze rodzinnym, socjalizacyjnym, interwencyjnym lub specjalistyczno-terapeutycznym, które zgodnie z ustawą zapewniają dzieciom opiekę i wychowanie. Ustawa wprowadziła przepisy określające minimalny wiek dzieci kierowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej. Od stycznia 2021r. dzieci poniżej 10 roku życia nie mogą być umieszczane w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Umieszczenie małoletnich poniżej tego wieku, będzie możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie, gdy przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa. W związku z powyższym zasadny jest dalszy rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, która będzie mogła być sprawowana wobec młodszych dzieci w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła przepisy określające liczbę dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych tj. - od 1 stycznia 2021 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych winno przebywać nie więcej niż 14 wychowanków. Rodzaj placówki powinien być dostosowany do sytuacji i specyficznych potrzeb dziecka, a praca na rzecz jego wszechstronnego rozwoju winna być zintensyfikowana dzięki obecności na miejscu specjalistycznej, odpowiednio wyszkolonej kadry.

Na terenie powiatu zgierskiego funkcjonuje obecnie 6 placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- 1) Dom Dziecka w Dąbrówce przy ul. Cegielnianej 1 – typu socjalizacyjnego dla 14 wychowanków;
- 2) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 1 w Dąbrówce Strumiany przy ul. Cegielnianej 3 – typu socjalizacyjnego dla 14 wychowanków;
- 3) Dom Dziecka w Grotnikach przy ul. Granicznej 1 A – typu socjalizacyjnego dla 14 wychowanków;
- 4) Dom Dziecka Nad Lindą w Jedliczach A, przy ul. Granicznej 1 B – typu socjalizacyjnego dla 14 wychowanków (z miejscami interwencyjnymi);
- 5) Rodzinny Dom Fundacji nr 6 w Zgierzu przy ul. Szarych Szeregów 7, prowadzony na podstawie art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przez Fundację „Happy Kids” (zadanie zlecone) – typu rodzinnego dla 8 wychowanków;
- 6) Rodzinny Dom Fundacji nr 7 w Ozorkowie przy ul. Kwiatowej 5, prowadzony na podstawie art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przez Fundację „ Happy Kids” (zadanie zlecone) – typu rodzinnego dla 8 wychowanków.

Dziecko do placówki opiekuńczo-wychowawczej kieruje powiat właściwy do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, czyli powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej. W sytuacji, gdy powiat nie może skierować dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej z powodu braku odpowiedniej placówki lub z powodu braku miejsca w placówce funkcjonującej na jego terenie, zwraca się do innego powiatu z wnioskiem o skierowanie dziecka do odpowiedniej placówki opiekuńczo-wychowawczej. Umieszczenie dziecka następuje na podstawie orzeczenia sądu z zastrzeżeniem sytuacji, gdy dziecko znajduje się w sytuacji kryzysowej i wymaga natychmiastowego zapewnienia opieki.

Tabela 4. Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (w tym placówkach rodzinnych) przebywających w latach 2021 - 2023.

Instytucjonalna piecza zastępcza	LATA
---	-------------

	2021	2022	2023
Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu zgierskiego	69	71 (w tym 10 z przeniesień)	78
w tym dzieci z terenu innych powiatów	17	16	8
Dzieci z powiatu zgierskiego przebywające na terenie innych powiatów	25 (w tym 2 w ośrodku preadopcyjnym)	15 (w tym 1 w ośrodku preadopcyjnym)	13 (w tym 1 w ośrodku preadopcyjnym)

Zasady umieszczania dzieci w ośrodku preadopcyjnym określa art. 111 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z jego treścią w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym umieszcza się dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci. Pobyt dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

W latach 2021 - 2023 PCPR w Zgierzu, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej umieścił czworo dzieci w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym „Tuli Luli” w Łodzi. Na dzień 31.12.2023 r. w ośrodku przebywało jedno dziecko z terenu powiatu zgierskiego.

IV. CELE PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE ZGIERSKIM NA LATA 2024 – 2026

Głównym celem realizacji „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Zgierskim w latach 2024 – 2026” jest wspieranie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

Każdemu dziecku, któremu rodzina naturalna nie może zapewnić bezpośredniej opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą. Szansą wzrastania dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych są rodziny zastępcze.

Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie tych rodzin zastępczych, które już funkcjonują przyczyni się do wzmocnienia obecnego systemu opieki w Powiecie Zgierskim.

Cele szczegółowe:

1. Prowadzenie działalności edukacyjnej i promocyjnej w celu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu zgierskiego.

Działanie wraz z terminem jego realizacji:

- 1) Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze poprzez akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego: ulotki, plakaty, ogłoszenia w prasie - na przestrzeni lat

2024-2026 (media społecznościowe, strony internetowe);

- 2) Nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej – kwalifikowanie poprzez wydawanie opinii o spełnianiu warunków i sporządzanie oceny predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej – na przestrzeni lat 2024-2026;
- 3) Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej – w zależności od ilości osób zainteresowanych, minimum dwa razy w skali danego roku kalendarzowego;

2. Wspieranie osób sprawujących różne formy rodzinnej pieczy zastępczej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Działanie wraz z terminem jego realizacji:

- 1) Organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców zastępczych – minimum jedno szkolenie w danym roku kalendarzowym;
- 2) Udzielanie wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą poprzez pomoc psychologiczną, pedagogiczną oraz prawną w szczególności w zakresie prawa rodzinnego – na bieżąco w przypadku zgłaszanych potrzeb przez opiekunów zastępczych;
- 3) Poradnictwo dla zawodowych rodzin zastępczych mające na celu zachowanie i wzmocnienie kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego – na bieżąco w przypadku zgłaszanych potrzeb przez opiekunów zastępczych;
- 4) Realizacja świadczeń dla rodzin zastępczym – wypłacane zgodnie z obowiązującymi terminami;
- 5) Monitorowanie i kontrola środowisk rodzin zastępczych – na bieżąco w przypadku zgłaszanych potrzeb przez opiekunów zastępczych, minimum dwa razy w danym roku kalendarzowym;
- 6) Szkolenie pracowników w zakresie wprowadzania nowoczesnych, specjalistycznych i dostosowanych do zachodzących zmian form pracy z dzieckiem i rodziną - na bieżąco;
- 7) Indywidualizowanie pracy z dzieckiem - na bieżąco;
- 8) Współpraca z asystentami rodziny w celu opracowania planu pomocy dziecku i powrotu dziecka do rodziny biologicznej - na bieżąco.

3. Wsparcie procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej

pieczy zastępczej.

Działanie wraz z terminem jego realizacji:

- 1) Wsparcie finansowe i rzeczowe – w ciągu 30 dni od złożenia wniosku;
- 2) Pomoc w pozyskiwaniu różnych form mieszkań dla usamodzielnianych wychowanków (mieszkanie socjalne, komunalne) – na bieżąco w przypadku zgłaszanych potrzeb;
- 3) Prowadzenie mieszkania treningowego na terenie powiatu zgierskiego dla wychowanków pieczy zastępczej – na bieżąco w przypadku zgłaszanych potrzeb przez wychowanków;
- 4) Organizowanie wsparcia wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą poprzez udzielanie specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, celem zapobiegania wykluczeniu społecznemu – na bieżąco w przypadku zgłaszanych potrzeb przez wychowanków.

V. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od 1 stycznia 2012 roku z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie, jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, starosta zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Na podstawie art. 54 ust. 2 ww. ustawy z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, starosta może zawrzeć, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Umowy, o których mowa wyżej, zawiera się w ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, określonego w 3-letnim powiatowym programie dotyczącym rozwoju pieczy zastępczej.

Z uwagi na powyższe na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej oraz informacji na temat zagrożeń w środowiskach rodzin biologicznych, uwzględniając realne możliwości powiatu, zakłada się utworzenie w latach 2024-2026, trzech rodzin zastępczych zawodowych (nowopowstałych lub przekształconych z funkcjonujących rodzin niezawodowych).

Tabela 5. Limit rodzin zawodowych w powiecie zgierskim na lata 2024–2026.

Rok	Zakładany limit nowo utworzonych rodzin zastępczych zawodowych
2024	1
2025	1
2026	1

Niezbędną potrzebą powiatu jest utworzenie rodziny zastępczej o charakterze pogotowia opiekuńczego, specjalizującej się w opiece nad dziećmi do lat 10 i przyjęciu dzieci na skutek interwencji.

Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu zgierskiego tak, jak dotychczas będą obejmowane wielozakresowym wsparciem organizatora pieczy zastępczej z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa. Tym samym, biorąc pod uwagę zmiany w funkcjonowaniu systemu pieczy zastępczej oraz uwarunkowania środowiskowe należy także w planowaniu pieczy zastępczej w lokalnym ujęciu wziąć pod uwagę możliwości zaprzestania funkcjonowania poszczególnych środowisk oraz przekształcania rodzin zastępczych niezawodowych w formy zawodowe w rodzinne domy dziecka.

VI. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny poprzez podejmowanie działań promujących rodzicielstwo zastępcze.
2. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
3. Podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń.
4. Zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy medycznej, psychologicznej i prawnej.
5. Wsparcie dla rodzin zastępczych zawodowych poprzez zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.
6. Przeprowadzenie kontroli zgodnie z obowiązującym harmonogramem.
7. Praca pracowników socjalnych i koordynatorów z rodzinami sprawującymi pieczę zastępczą oraz pomoc w realizacji zadań wychowawczych - współpraca z asystentami rodzin zatrudnionymi w gminach na terenie powiatu zgierskiego.
8. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym oraz wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe.

9. Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania zatrudnienia.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Zgierskim na lata 2024–2026 są środki finansowe:

- 1) z budżetu Powiatu Zgierskiego;
- 2) z budżetu Państwa;
- 3) z budżetów samorządów gminnych, zgodnie z art. 191 ust.8 i ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (od roku 2012 ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła obowiązek współfinansowania przez gminę wydatków związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej);
- 4) z budżetów powiatowych, zgodnie z art. 191 ust.4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 5) z odpłatności rodziców biologicznych i osób zobowiązanych;
- 6) pozyskane w ramach RPO ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego;
- 7) podmiotów współpracujących na rzecz realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

VIII. ADRESACI PROGRAMU

1. Dzieci i młodzież wychowująca się w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
2. Dzieci i młodzież opuszczająca instytucjonalną i rodzinną formę pieczy zastępczej.
3. Rodziny zastępcze i kadra placówek opiekuńczo-wychowawczych.
4. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
5. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
6. Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.
7. Osoby i podmioty realizujące zadania na rzecz pieczy zastępczej.

IX. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu współpracujące z poniżej wskazanymi realizatorami:

- 1) rodzinami zastępczymi oraz prowadzącymi rodzinne domy dziecka;
- 2) placówkami opiekuńczo-wychowawczymi;
- 3) rodzinami pomocowymi;
- 4) rodzinami biologicznymi;
- 5) poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;
- 6) miejskimi i gminnymi ośrodkami pomocy społecznej;
- 7) Regionalnym Ośrodkiem Adopcyjnym;
- 8) placówkami oświatowymi;
- 9) policją;
- 10) sądami;
- 11) kuratorami;
- 12) organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- 13) kościołami;
- 14) placówkami służby zdrowia.

X. MONITOROWANIE PROGRAMU - EWALUACJA - WSKAŹNIKI

Monitorowanie Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024–2026 w Powiecie Zgierskim odbywać się będzie na podstawie analizy realizacji założeń ujętych w Programie w ramach sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

Analizę danych statystycznych PCPR w Zgierzu będzie prowadził w I kwartale każdego roku obowiązywania Programu za rok ubiegły w odniesieniu do danych z lat poprzednich. Powyższe dane będą obejmować:

- 1) liczbę rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych;
- 2) liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych;
- 3) liczbę dzieci z terenu powiatu zgierskiego przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 4) liczbę dzieci z terenu powiatu zgierskiego opuszczających pieczę zastępczą rodzinną lub instytucjonalną;
- 5) liczbę wychowanków, którym udzielono wsparcia finansowego na usamodzielnienie się;

- 6) liczbę osób uczestniczących w szkoleniach dla kandydatów i rodzin zastępczych w porównaniu do powstających i istniejących rodzin zastępczych w każdym roku;
- 7) kwotę wydatkowaną na świadczenia i wynagrodzenia dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka;
- 8) procentowy wzrost wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych;
- 9) opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej poza powiatem;
- 10) liczbę osób uczestniczących w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe i kompetencje zatrudnionej kadry placówek opiekuńczo – wychowawczych;
- 11) liczbę przeprowadzonych kontroli w pieczy zastępczej.

Tabela 6. Plan rozwoju pieczy zastępczej- realizatorzy, wskaźniki.

Kierunek działań	Realizatorzy/ Partnerzy	Wskaźniki realizacji Programu
Świadomość mieszkańców powiatu zgierskiego na temat pieczy zastępczej	PCPR w Zgierzu Samorząd Powiatowy	Liczba przeprowadzonych kampanii na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego
Integracja i edukacja środowiska lokalnego nt. pieczy zastępczej – pozyskanie kandydatów na opiekunów zastępczych.	PCPR w Zgierzu Samorząd Powiatowy Rodziny Zastępcze Organizacje pozarządowe Media	Liczba przedsięwzięć informacyjno- edukacyjnych środowiska pieczy zastępczej. Liczba przedsięwzięć integracyjnych, kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych dla środowiska pieczy zastępczej.
Powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych, a w przypadku uregulowanej sytuacji umieszczenie w rodzinie adopcyjnej.	PCPR w Zgierzu Sąd	Liczba dzieci, które powróciły do rodzin naturalnych. Liczba dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. Liczba dzieci zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach adopcyjnych.
Poprawne funkcjonowanie w życiu społecznym wychowanków opuszczających pieczę zastępczą	PCPR w Zgierzu Rodziny Zastępcze Rodzinne Domy Dziecka Placówki Opiekuńczo- Wychowawcze	Liczba osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą. Liczba osób, które realizują Indywidualne Programy Usamodzielnienia. Liczba osób korzystających z mieszkania treningowego.
	PCPR w Zgierzu Rodziny Zastępcze	Liczba wychowanków kontynuujących naukę.

Wzrost kompetencji społecznych i zawodowych osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą.	Rodzinne Domy Dziecka Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze	Liczba wychowanków, którym przyznano pomoc na usamodzielnienie. Liczba wychowanków, którym przyznano pomoc na zagospodarowanie.
Optymalizacja realizacji zadań na rzecz pieczy zastępczej na terenie powiatu	PCPR w Zgierzu Samorząd Powiatowy	Wzrost wynagrodzeń kadry zajmującej się pieczą zastępczą. Ilość szkoleń, kursów, warsztatów doskonalących kompetencje kadry zajmującej się pieczą zastępczą. Wysokość środków przeznaczonych/pozyskanych na rozwój pieczy zastępczej. Rozbudowa systemu wsparcia specjalistycznego.
Zapewnienie dzieciom opieki i wychowania w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	PCPR w Zgierzu Sąd Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze	Liczba miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Liczba wydanych skierowań do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy m.in. opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Celem głównym Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2026 jest wspieranie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Zgierskim ze szczególnym nastawieniem na formy rodzinne.

Program ten ustanawia kierunki działań mających na celu promocję, pozyskiwanie oraz szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze. Kładzie nacisk na wsparcie funkcjonujących rodzin zastępczych, utrzymanie poziomu świadczonych usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz na wsparcie procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.